

Godišnje izvješće

2020

NSA Annual Safety Report

Agencija za sigurnost željezničkog prometa
Croatian Railway Safety Agency
Radnička cesta 39 | HR-10000 | Zagreb | Croatia |

Sadržaj

1. Uvod	3
1.1. Svrha izvješća.....	3
1.2. Glavni zaključci	3
2. English summary	5
3. Strategija sigurnosti željezničkog sustava u RH	7
3.1. Opće naznake	7
3.2. Sigurnosne preporuke	8
3.3. Ostale sigurnosne mjere	8
3.4. Ustrojstvo i rad Agencije	8
4. Stanje sigurnosti željezničkog prometa u Republici Hrvatskoj	11
5. Uvođenje 4. Željezničkog paketa i promjene zakonodavnog okvira	16
5.1. Sklapanje sporazuma o suradnji s ERA-om prema članku 76. stavku 1. Uredbe (EU) 2016/796 (Cooperation Agreement).....	24
5.2. Nadzor (audit) ERA-e kod Agencije u 2020. godini (NSA Monitoring – NSA Croatia)...	24
6. Djelatnost agencije.....	26
6.1. Nadzor sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture	26
6.2. Nadzor sustava upravljanja sigurnošću kod željezničkih prijevoznika	28
6.3. Nadzor subjekata nadležnih za održavanje (ECM)	30
7. Izvješće o radu inspekcije.....	31
8. Primjena zajedničkih sigurnosnih metoda (CSM)	35
8.1. Sustav upravljanja sigurnošću	35
8.2. Procjena rizika	35
8.3. Unutarnji nadzor SMS-a	36
8.4. Sudjelovanje i implementacija EU projekata	36
9. Kultura sigurnosti	37
9.1. Razvoj sigurnosne kulture	37
9.2. Inicijativa sigurnosne kulture	38
9.3. Projekti i komunikacija	38
ANNEX: Progress with Interoperability	40

1. Uvod

1.1. Svrha izvješća

Agencija je, sukladno Zakonu o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava ("Narodne novine", br. 82/13, 18/15, 110/15 i 70/17; 63/2020 u daljnjem tekstu: Zakon), obvezna Agenciji Europske unije za željeznice (ERA-i) svake kalendarske godine podnijeti izvješće o svom radu u prethodnoj godini. Izvješće je namijenjeno informiranju europskih i nacionalnih državnih institucija te dionika željezničkog sektora. Izvješće sadržajno obuhvaća djelatnost i ustrojstvo Agencije, informacije o stanju sigurnosti i sigurnosnim pokazateljima željezničkog sustava u Republici Hrvatskoj, bitne promjene hrvatskog i EU zakonodavstva koje se odnose na sigurnost željezničkog sustava, pregled aktivnosti Agencije prema području nadležnosti, rad inspektora i aktivnosti nadzora, pregleda i audita sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture, željezničkih prijevoznika i subjekata nadležnih za održavanje, informacije o suradnji Agencije s tijelima nadležnim za sigurnost drugih zemalja članica Europske unije, informacije o suradnji s Agencijom Europske unije za željeznice (ERA), informacije o ostvarivanju načela javnosti rada Agencije, informacije o uvođenju 4. željezničkog paketa i izmjenama u EU zakonodavstvu te načela i smjernice nacionalne strategije sigurnosti željezničkog sustava. Izvješće je dostupno na internetskim stranicama Agencije te Agencije Europske unije za željeznice.

1.2. Glavni zaključci

Agencija je u izvještajnom razdoblju ostvarila sve svoje zadaće koje su pred nju postavljene sukladno ovlastima propisanim Zakonom. Ciljevi utvrđeni Strateškim planom Ministarstva za razdoblje 2020. – 2022. godine i Godišnjim programom rada i razvoja Agencije za 2020. godinu su realizirani na zadovoljavajući način s obzirom na novonastale okolnosti uvjetovane COVID-19 krizom i potresima koji su se događali tijekom 2020. godina. Usprkos takvim okolnostima, Agencija je uspostavila odgovarajuću organizaciju rada i tijekom 2020. godine ispunila ciljeve u pogledu izdanih rješenja iz njezine nadležnosti, dok je broj obavljenih inspekcijskih nadzora i audita sustava upravljanja sigurnošću (audita) obavljen u manjem broju od planiranog zbog ograničenja izlazaka auditora/inspektora na teren uslijed spomenute pandemije COVID-19 i potresa. Ipak, dio inspekcija i audita proveden je elektroničkim putem tako da je sigurnost željezničkog sustava zadržana na potrebnoj razini, čak što više, veći dio sigurnosnih pokazatelja se poboljšao u odnosu na prethodno razdoblje.

Pored poslova koje su ostvarili zaposlenici Agencije u 2020. godini na rješavanju upravnih predmeta, provođenju inspekcijskih pregleda, nadzora i audita sustava upravljanja sigurnošću, izdavanja dozvola za strojovođe, puštanja vozila u uporabu i upisa u registar vozila, Agencija je imala i značajno povećani obim suradnje s ERA-om i nacionalnim tijelima ovlaštenim za

sigurnost u pogledu priprema i prilagodbe željezničkog sustava za provedbu 4. željezničkog paketa (koji je stupio na snagu 16. lipnja 2020. godine nakon stupanja na snagu novog Zakona o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava).

Kao što je već naglašeno u ovom izvješću i dalje su najveći sigurnosni rizici na željeznicama u Republici Hrvatskoj prisutni na željezničko-cestovnim prijelazima na kojima se u 2020. dogodilo 4 ozbiljne nesreće (od 10 ukupno) i 26 nesreća (od 59 ukupno), na kojima je smrtno stradalo 4 osobe (40% od ukupnog broja usmrćenih - 10) te nesreće koje uzrokuju željeznička vozila u pokretu, u sklopu kojih se u 2020. dogodilo 5 ozbiljnih nesreća (od 10 ukupno) i 8 nesreća (od 59 ukupno), gdje je smrtno stradalo 5 osoba (50% od ukupnog broja usmrćenih).

Temeljem stalnih analiza rizika prema zajedničkim sigurnosnim metodama (sukladno Uredbi (EU) 402/2013) te unapređenjima sustava upravljanja sigurnošću, koji su pod stalnim nadzorom zahvaljujući internim kontrolama, sustavnim ocjenama rizika te inspekcijskim nadzorima i auditima Agencije, upravitelj infrastrukture, zajedno sa željezničkim prijevoznicima, subjektima nadležnim za održavanje (ECM) te ostalim dionicima unutar željezničkog sustava, neprestano razrađuju i poboljšavaju mjere za ublažavanje svih prepoznatih rizika, a posebno gore navedenih, najvećih sigurnosnih rizika. Treba reći da je na osnovi takvog pristupa u 2020. godini došlo do poboljšanja čitavog niza sigurnosnih pokazatelja (kako je već opisano u poglavlju 10. ovog izvješća), što ujedno, sve ukazuje na neprestano povećanje sigurnosne kulture te učinkovitiju primjenu sigurnosne regulative u odnosu na protekle godine, a naročito od trenutka pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Iako su vidljivi pomaci oko razumijevanja i primjene zajednički sigurnosnih metoda (sukladno Uredbama (EU) br. 402/2013 i 1078/2012), Agencija smatra da u tom pogledu postoji veliki prostor za poboljšanja, te će stoga ovo područje i dalje predstavljati područje prioriteta nadzora SMS-a, kako je i navedeno u poglavlju 16. (Strategija nadzora željezničkog sustava).

Agencija će u narednom razdoblju nastaviti pratiti, promicati i provoditi razvoj regulatornog okvira sigurnosti, poticati razvoj i unapređenja sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika te promovirati kulturu sigurnosti željezničkog sustava. Posebno ističemo da će naredni period biti i dalje izazovan za Agenciju i za željeznički sustav Republike Hrvatske u cijelini u pogledu daljnje prilagodbe i provođenja 4. željezničkog paketa u kontekstu uvođenja jedinstvenog sustava EU željeznica kroz nove zadatke koje je dobila ERA i sva nacionalna tijela ovlaštena za sigurnost u zemljama članicama, a naročito u pogledu jedinstvenog sustava izdavanja potvrda za željezničke prijevoznike i davanje odobrenja za vozila unutar EU.

2. English summary

In the reporting period, the Agency performed all its tasks assigned to it in accordance with the powers prescribed by the Act. The funds for the work of the Agency provided in the State Budget of the Republic of Croatia for 2020 were used in a planned, earmarked manner and were sufficient for its smooth operation.

Regarding the limitations in the work of the Agency, it should be noted that the insufficient number of employees in the Agency (for some activities the Agency does not need professional staff at all) in some cases caused problems in issuing decisions (approvals) for commissioning and/or supervision of structural subsystems, issuing single safety certificates for railway undertakings and related to SMS surveillance. However, thanks to a multidisciplinary approach and redistribution of work, the Agency's employees together with the Director were able to solve these problems and issue appropriate solutions. There is still a risk that the lack of staff could affect the fulfilment of objectives within the implementation of new and increased tasks imposed on the Agency under the 4th railway package and the fulfilment of tasks undertaken by the Agency in the Cooperation Agreement with the Agency. European Railways (ERA) regarding the issuance of single safety certificates and authorizations for placing vehicles in service/markets through a single point of contact (The One-Stop Shop; OSS).

The goals set by the Strategic Plan of the Ministry¹ for the period 2020-2022 and the Annual Work and Development Program of the Agency for 2020 have been realized satisfactorily given the new circumstances caused by the COVID-19 crisis and earthquakes that occurred during 2020. Despite such circumstances, the Agency has established an appropriate organization of work and in 2020 met the targets in terms of issued decisions within its competence, while the number of inspections and audits of the security management system (audit) was performed less than planned due to limited auditors/inspectors on the ground due to the aforementioned COVID-19 pandemic and earthquake. Nevertheless, part of the inspections and audits were carried out electronically so that the safety of the railway system was kept at the required level, and even more, most of the safety indicators improved compared to the previous period and the five-year average which can be seen in Chapter 10. railway transport in the Republic of Croatia) and hereinafter referred to as the Conclusion of this Report.

In addition to the work performed by the Agency's employees in 2020 on resolving administrative cases, conducting inspections, supervision and audits of safety management systems, issuing licenses to train drivers, putting vehicles into use and registering them in the vehicle register, the Agency also had significantly increased cooperation. with the ERA and the national safety authorities regarding the preparation and adaptation of the railway system for the implementation of the 4th railway package (which entered into force on 16th of June 2020 following the entry into force of the new Safety and Interoperability Railway System Act-SIRS Act (The Official Gazette ("Narodne novine") No. 63/2020)).

¹ Ministry of the Sea, Transport and Infrastructure

Although there have been visible developments in the understanding and application of common security methods (in accordance with Regulations (EU) No 402/2013 and 1078/2012), the Agency considers that there are still many rooms for improvement in this regard and that this area will therefore continue to be a priority. SMS monitoring, as stated in Chapter 16 (Railway System Monitoring Strategy).

In the forthcoming period, the Agency will continue to monitor, promote and implement the development of the safety regulatory framework, encourage the development and improvement of the safety management system of infrastructure managers and railway undertakings, and promote the safety culture of the railway system. We emphasize that the next period will continue to be challenging for the Agency and for the railway system of the Republic of Croatia as a whole in terms of further adaptation and implementation of the 4th railway package in the context of introducing a single EU railway system through new tasks. safety in the Member States, in particular as regards the single certification system for railway undertakings and the granting of authorizations for vehicles within the EU.

3.Strategija sigurnosti željezničkog sustava u RH

3.1. Opće naznake

Agencija je tijekom proteklog razdoblja, a nastavno na implementaciju 4. željezničkog paketa nakon 16. lipnja 2020. nastavila rad na unapređivanju vlastite Strategije nadzora željezničkog sustava (u nastavku: Strategija) sukladno novoj EU regulativi i preporukama koje je dala ERA u svom nadzoru (audit) kojeg je provela krajem 2020. godine (prema poglavlju 12.2 ovog izvješća).

Regulatorni okvir prema kojem se razvija ova strategija nalazi se u Uredbi (EU) 2018/761² i to posebno u njezinom Prilogu I. (Postupak nadzora iz članka 3. - 2. Uspostava Strategije i plana/planova nadzora).

Strategija se temelji na smjernicama koje su uređene u ERA-inom Vodiču za nadzor³, koji je prvenstveno namijenjen nacionalnim tijelima nadležnim za sigurnost (NSA) u cilju ujednačenog pristupa kod **nadgledanja učinkovitosti sustava upravljanja sigurnošću (SMS-a)** nakon izdavanja potvrde ili uvjerenja o sigurnosti i provjere kontinuiranog ispunjavanja zahtjeva utvrđenih u odgovarajućoj potvrdi/uvjerenju-rješenju kojeg izdaje Agencija.

Nadzorom je obuhvaćeno djelovanje Agencije kojim se osigurava da organizacija (željeznički prijevoznik/upravitelj infrastrukture ili subjekt nadležan za održavanje (ECM)) kojoj je dodijeljena jedinstvene potvrda o sigurnosti/uvjerenje o sigurnosti ili potvrda za ECM **održava svoj sustav upravljanja sigurnošću tako da učinkovito upravlja rizicima**. Za provedbu nadzora Agencija je obvezna **osigurati odgovarajuće kompetencije** – pobrinuti se da ima na raspolaganju stručne ljude koji se odabiru i čija se stručnost održava primjenom sustava upravljanja kompetencijama (kako je uređeno člankom 6. Uredbe (EU) 2018/761–Kompetencije osoblja uključenog u nadzor).

U skladu s člankom 17. Direktive 2016/798⁴ koja je od 16. lipnja 2020. prenesena u novi Zakon ("Narodne novine", br. 63/2020; Članak 9. – *Nadzor nad sustavom za upravljanje sigurnošću*) Agencija kontinuirano nadzire poštivanje pravne obveze željezničkih prijevoznika i upravitelja infrastrukture u pogledu primjene sustava upravljanja sigurnošću (SMS-a). Pri izvršavanju te funkcije Agencija mora osigurati da aktivnosti nadzora uključuju:

- nadgledanje je li djelomična ili potpuna **primjena sustava upravljanja sigurnošću** kod željezničkih prijevoznika ili upravitelja infrastrukture učinkovita te ispunjavaju li ti subjekti sve obveze koje su preuzeli pri podnošenju zahtjeva za jedinstvenu potvrdu o

² Delegirana Uredba Komisije (EU) 2018/761 od 16. veljače 2018. o utvrđivanju zajedničkih sigurnosnih metoda za nadzor koji provode nacionalna tijela nadležna za sigurnost nakon izdavanja jedinstvene potvrde o sigurnosti ili uvjerenja o sigurnosti u skladu s Direktivom (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanje van snage Uredbe Komisije (EU) br. 1077/2012 (Tekst značajan za EGP) (SL L 129, 25.5.2018., str. 16–25; u nastavku: Uredba (EU) 2018/761)

³ Vodič za nadzor V.1.0 od 29. lipnja 2018.; 1.1 Svrha vodiča – Nacionalna tijela nadležna za sigurnost (NSA) u Europi razlikuju se po veličini i složenosti. U ovom vodiču prikazano je kako NSA-ovi mogu nadzirati upravitelje infrastrukture i željezničke prijevoznike, ali prema potrebi i subjekte nadležne za održavanje, na dosljedan način u skladu s njihovom veličinom. U vodiču se NSA-ovima objašnjava uloga nadzora u europskom željezničkom sustavu te kako je ona povezana s ocjenom sigurnosti.

⁴ Direktiva (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o sigurnosti željeznica (preinaka) (Tekst značajan za EGP) (SL L 138, 26.5.2016., str. 102–149; u daljnjem tekstu: Direktiva (EU) 2016/798).

sigurnosti ili uvjerenja o sigurnosti u pogledu održavanja SMS-a koji se upotrebljava za upravljanje rizicima;

- nadgledanje **primjenjuju li željeznički prijevoznici ili upravitelji infrastrukture ispravno relevantne zajedničke sigurnosne metode⁵ (CMS-ove) putem svojih sustava upravljanja sigurnošću**, uključujući slučajeve kada je željeznički prijevoznik ili upravitelj infrastrukture ujedno i subjekt nadležan za održavanje (ECM) vlastitih vozila koji nije ovlašten sukladno s Uredbom o ECM-ovima;
- nadgledanje jesu li, u njihovom području, **sastavni dijelovi interoperabilnosti usklađeni s osnovnim zahtjevima** članka 8. Direktive (EU) 2016/797⁶ putem SMS-a željezničkog prijevoznika ili upravitelja infrastrukture, te

nadgledanje jesu li i u kojoj mjeri **uspostavljeni zajednički sigurnosni ciljevi** kako bi se lakše upravljalo sa rizicima i osiguralo sigurno upravljanje aktivnostima unutar SMS-a.

3.2. Sigurnosne preporuke

Agencija (NSA-HR) je, sukladno Zakonu, tijekom 2020. zaprimala sigurnosne preporuke i provodila sustavan nadzor provedbe sigurnosnih preporuka. Agencija je o provedbi sigurnosnih preporuka za 2020. dala izvješće Istražnom tijelu (NIB) u kojem je ovo tijelo izvijestila o mjerama koje su poduzete ili se planiraju poduzeti u vezi sigurnosnih preporuka.

3.3. Ostale sigurnosne mjere

- Nije se provodilo -

3.4. Ustrojstvo i rad Agencije

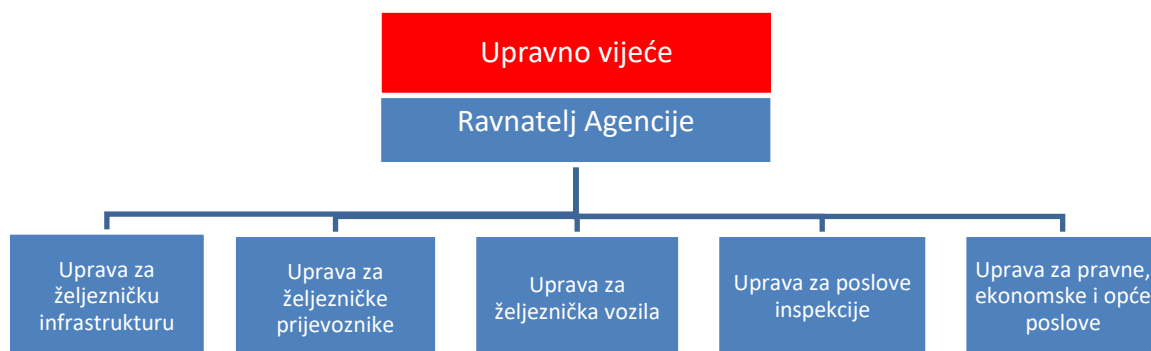
Agencija za sigurnost željezničkog prometa (u daljnjem tekstu: Agencija) je pravna osoba s javnim ovlastima sa sjedištem u Zagrebu kojoj je u izvještajnom razdoblju, sukladno Zakonu i Zakonu o ustanovama ("Narodne novine", br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08 i 127/19), povjerena zadaća reguliranja i nadzora sigurnosti željezničkog sustava Republike Hrvatske.

⁵ Podnositelji zahtjeva za jedinstvenu potvrdu o sigurnosti obvezni su primjenjivati zajedničke sigurnosne metode unutar svog SMS-a kao što su Provedbena uredba Komisije (EU) br. 402/2013 od 30. travnja 2013. o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za vrednovanje i procjenu rizika i stavljanje izvan snage Uredbe (EZ) br. 352/2009 Tekst značajan za EGP (SL L 121, 3.5.2013., str. 8–25; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 402/2013 te Uredba Komisije (EU) br. 1078/2012 od 16. studenog 2012. o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za kontrolu koju će primjenjivati željeznički prijevoznici i upravitelji infrastrukture nakon izdanog rješenja o sigurnosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i rješenja o sigurnosti za obavljanje usluga željezničkog prijevoza te subjekti nadležni za održavanje Tekst značajan za EGP (SL L 320, 17.11.2012., str. 8–13; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 1078/2012) i o tome voditi potrebnu dokumentaciju.

⁶ Direktiva (EU) 2016/797 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o interoperabilnosti željezničkog sustava u Europskoj uniji (Tekst značajan za EGP) (SL L 138, 26.5.2016., str. 44–101; u daljnjem tekstu: Direktiva (EU) 2016/797)

Osnivač Agencije je Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada). Agencija obavlja svoje aktivnosti na temelju javnih ovlasti kao djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku, a obavlja i druge poslove koji su u skladu s propisima donesenim na temelju nacionalnih zakona i izravno primjenjivim propisima Europske unije.

Tijela Agencije su Upravno vijeće i ravnatelj, i oni za svoj rad odgovaraju Vladi. Agencijom upravlja Upravno vijeće koje se sastoji od predsjednika i četiri člana koje imenuje Vlada nakon provedenog javnog natječaja na vrijeme od pet godina, s mogućnošću ponovnog imenovanja.

Slika 1 – Organizacijska struktura Agencije

Čelnik Agencije je ravnatelj, koji predstavlja i zastupa Agenciju, vodi stručni rad Agencije, organizira rad i poslovanje Agencije te obavlja i druge poslove u skladu sa Zakonom i Statutom Agencije (organizacijska struktura - slika 1). Ravnatelj obavlja svoju dužnost profesionalno kao zaposlenik Agencije, a imenuje ga Vlada na temelju javnog natječaja na vrijeme od četiri godine, s mogućnošću ponovnog imenovanja.

Uvjeti za imenovanje članova Upravnog vijeća i ravnatelja Agencije propisani su Zakonom.

Statutom Agencije i drugim općim aktima Agencije uređuju se pitanja značajna za djelatnost, ustroj i rad Agencije, kao što su: unutarnje ustrojstvo, predstavljanje i zastupanje, financiranje, poslovno planiranje i godišnje izvještavanje, rad i poslovanje, ovlasti i način odlučivanja, opći akti, tajnost podataka, javnost rada te druga pitanja značajna za rad Agencije.

Unutarnje ustrojstvo Agencije, nazivi i djelokrug unutarnjih ustrojstvenih jedinica, organizacija i način rada ustrojstvenih jedinica, nazivi radnih mjesta, broj izvršitelja, opis poslova i potrebnih stručnih uvjeta za njihovo obavljanje uređeno je Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta Agencije. Postojeća sistematizacija, odnosno potreban broj izvršitelja temelji se na poslovima i ovlastima Agencije propisanim Zakonom te drugim poslovima koje je Agencija obvezna obavljati kao pravna osoba s javnim ovlastima, odnosno kao ustanova/javna služba. Radi lakšeg pregleda strukture administrativnih kapaciteta Agencije u 2020. godini daje se prikaz u tablici 1.

Tablica 1 – Sistematizacija i popunjenost radnih mjesta u Agenciji u 2020 godini

NAZIV	STANJE NA 1.1.2020.			STANJE NA 31.12.2020.		
	Sistematizirani broj izvršitelja	Popunjeno	Razlika +/-	Sistematizirani broj izvršitelja	Popunjeno	Razlika +/-
Ravnatelj	1	1	0	1	1	0
Pomoćnik ravnatelja	3	3	0	3	3	0
Uprava za željezničku infrastrukturu	5	2	-3	5	2	-3
Uprava za željezničke prijevoznike	4	1	-3	4	1	-3
Uprava za željeznička vozila	5	3	-2	5	3	-2
Uprava za poslove inspekcije	9	4	-5	9	4	-5
Uprava za pravne, ekonomske i opće poslove	4	2	-2	4	2	-2
UKUPNO	31	16	-15	31	16	-15

4. Stanje sigurnosti željezničkog prometa u Republici Hrvatskoj

Prema podacima upravitelja infrastrukture – HŽ Infrastrukture d.o.o. dobivenih iz izvješća o sigurnosti za 2020. godinu, bilježi se smanjenje broja izvanrednih događaja (ozbiljnih nesreća, nesreća i incidenata) u usporedbi s 2019. godinom za 12,5%.

U 2020. godini dogodilo se ukupno **10 ozbiljnih nesreća**, što je u odnosu na **petogodišnji prosjek smanjenje za 6 ozbiljnih nesreća (smanjenje za 37,5%)**, **broj nesreća je smanjen za 7 nesreća (smanjenje za 10,61%)**, dok je **broj incidenata smanjen za 188 incidenata (smanjenje od 22,04%)**.

Prema pregledu najvažnijih sigurnosnih pokazatelja, iskazanih prema ERA-a metodologiji, došlo je do smanjenja značajnih nesreća 22 značajne nesreće za 2020. godinu u odnosu na 28 značajnih nesreća za 2019. godinu (Tablica 9) (što je 19,1 % manje u odnosu na petogodišnji prosjek). Isto tako, došlo je do smanjenja usmrćenih za 3 osobe (što je smanjenje u odnosu na petogodišnji prosjek za 39%), a teže ozlijeđenih je za 1 osobu manje (smanjenje u odnosu na petogodišnji prosjek za 20%).

Od ukupno 10 usmrćenih osoba u 2020. godini (Tablica 9), na ŽCP-ima je u 2020. godini usmrćeno 4 osobe (2 osobe smrtno stradalo na ŽCP-ima osiguranim signalno-sigurnosnim uređajima, 2 osobe smrtno stradale na ŽCP-u osiguranom prometnim znacima i trokutom preglednosti), a 6 osoba usmrćeno je kao posljedica neopreznog kretanja uz prugu ili prelaska pruge na nedozvoljenim mjestima.

Treba naglasiti da se najveći broj incidenata u 2020. godini (od ukupno 665) dogodio kod potkategorije lom branika na ŽCP-ima (378), što je smanjenje od 14 % u odnosu na 2019. godinu (435), te puknuća tračnica (80), što je smanjenje od 9 % u odnosu na 2020. godinu (87).

Prema pokazateljima koji se odnose na pretkazivače nesreća u 2020. godini treba istaknuti broj puknuća tračnica (80) što je smanjenje od 9 % u odnosu na 2019. (87) te izbacivanje i druge deformacije kolosijeka (12) što je smanjenje od 20% u odnosu na prošlu 2019. (15). U 2020. nisu zabilježeni ispadi signalizacije u nesigurno stanje (u 2019. godini bila su 2 ispada).

Nacionalne sigurnosne pokazatelje upravitelj infrastrukture, HŽ Infrastruktura d.o.o., iskazao je u svojem Izvješću o sigurnosti za 2020. godinu kroz tri kategorije izvanrednih događaja: ozbiljne nesreće, nesreće i incidenti⁷. U Tablici 2 dan je prikaz ukupnog broja ozbiljnih nesreća u 2020. godini.

⁷ Prema Zakonu **incident** je svaki događaj, osim nesreće i ozbiljne nesreće (značajne nesreće), povezan s odvijanjem željezničkog prometa koji utječe na sigurnost željezničkog sustava; **nesreća** je neželjeni ili nenamjerni iznenadni događaj ili iznenadni događaj ili slijed takvih događaja koji ima štetne posljedice, a koji može biti sudar, iskliznuće, nesreća na ŽCP-u i pješačkom prelazu preko pruge, nesreća s ljudskim žrtvama uzrokovana vozilom u pokretu, požar i drugo.

Tablica 2 – Ukupan broj ozbiljnih nesreća u 2020. godini i uzroci nastanka istih

OZBILJNE NESREĆE	Ukupno - 2019	Osobni propust radnika HŽ Infrastrukture	Osobni propust radnika prijevoznika	Tehnički nedostatak na infrastrukturnim	Tehnički nedostatak na vučnim i vučenim vozilima	Vremenska nepogoda	Nesmotreno ili zlonamjerno djelovanje putnika	Nesmotreno ili zlonamjerno djelovanje korisnika ŽCP-a	Nesmotreno ili zlonamjerno djelovanje neovlaštenih osoba	Nesmotreno ili zlonamjerno djelovanje trećih osoba
Sudar vlakova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iskliznuće vlaka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ozbiljne nesreće na ŽCP-ima	4	0	0	0	0	0	0	4	0	0
Nesreće osoba koje su prouzročila željeznička vozila u pokretu	5	0	0	0	0	0	0	0	5	0
Sudar ili iskliznuće pri manevriranju	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sudar ili iskliznuće željezničkih vozila za posebne namjene	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Požari ili eksplozije na željezničkim vozilima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Druge ozbiljne nesreće	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
UKUPNO:	10	0	0	0	0	0	0	4	6	0

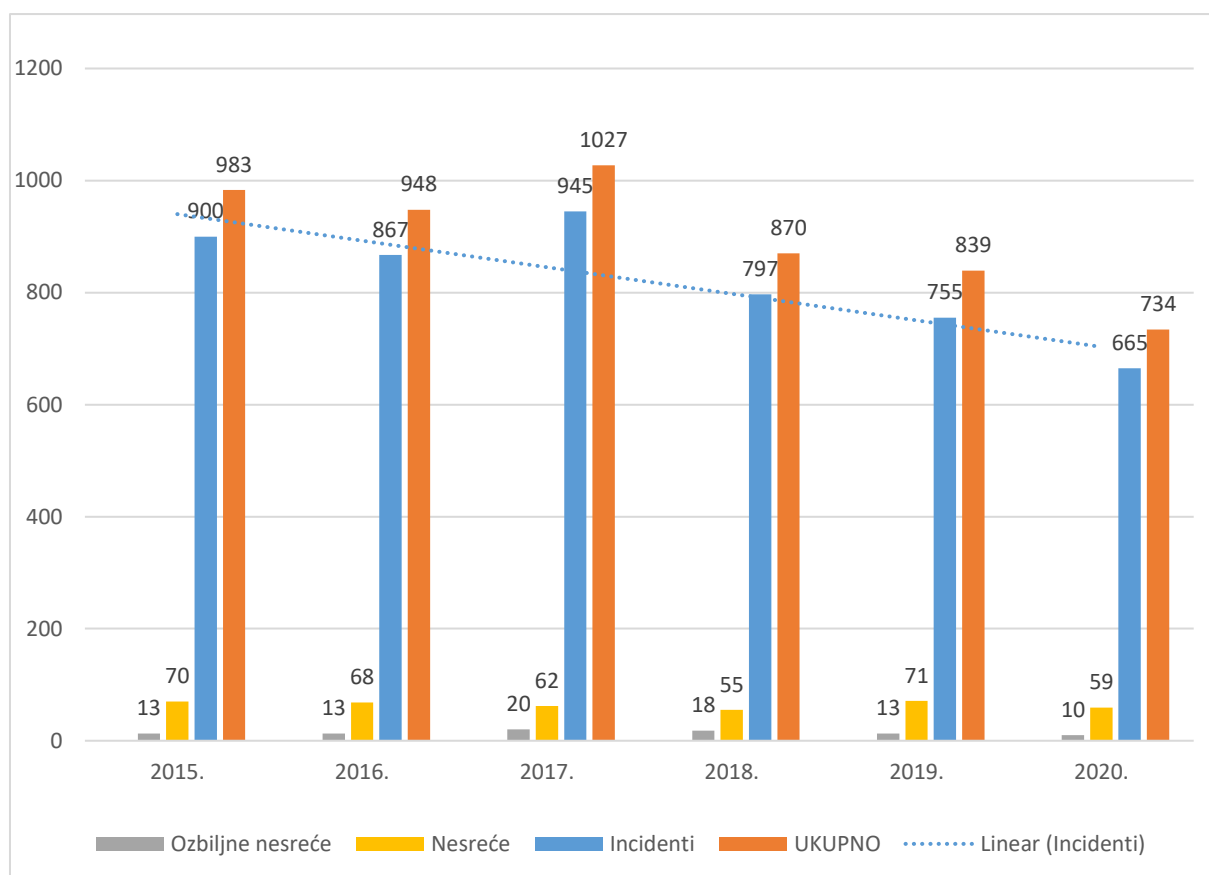
Izvor: Izvješće o sigurnosti za 2020. godinu, HŽ Infrastruktura d.o.o.

Tablica 3 – Pregled nacionalnih sigurnosnih pokazatelja u periodu od 2015. do 2020.– izvanredni događaji

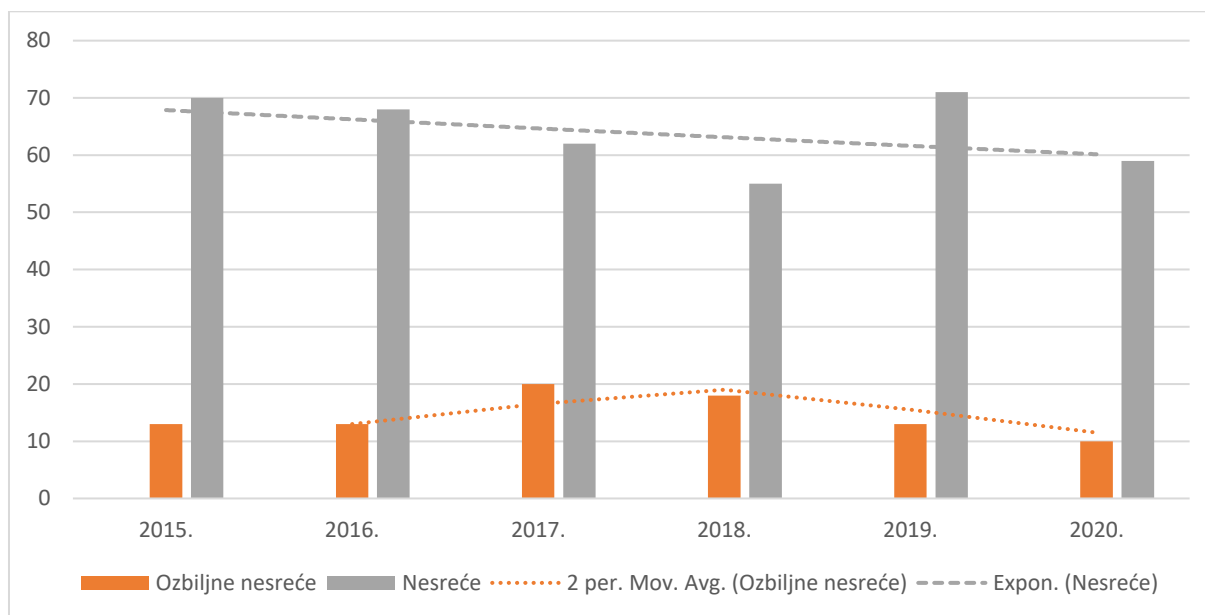
Kategorija izvanrednih događaja	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Prosjek 2015.-2019.	(2020./Prosjek) x100	(2020./2019.) x100
Ozbiljne nesreće	13	13	20	18	13	10	16	62,50	76,92
Nesreće	70	68	62	55	71	59	66	89,39	83,10
Incidenti	900	867	945	797	755	665	853	77,96	88,08
UKUPNO	983	948	1027	870	839	734	933	78,64	87,49

Izvor: Izvješće o sigurnosti za 2019. godinu, HŽ Infrastruktura d.o.o.

Slika 2 – Pregled nacionalnih sigurnosnih pokazatelja za period 2015.-2020.– incidenti, nesreće i ozbiljne nesreće (prema Tablici 3)

Slika 3 – Pregled nacionalnih sigurnosnih pokazatelja za period 2015.-2020. – ozbiljne nesreće i nesreće (prema Tablici 3)

Razvoj zajedničkih sigurnosnih pokazatelja prati se prema metodologiji ERA-e (Tablica 4). Ovi pokazatelji iskazani su s naslova značajnih nesreća za 2020. u Tablici 4, u kojoj su sadržane kategorije značajnih nesreća te njihov ukupan i relativan broj. Relativan broj nesreća iskazan je u odnosu na ostvarene vlak – kilometre.

Tablica 4 – Ukupan i relativan broj (prema vlak-kilometrima) značajnih nesreća za 2019.

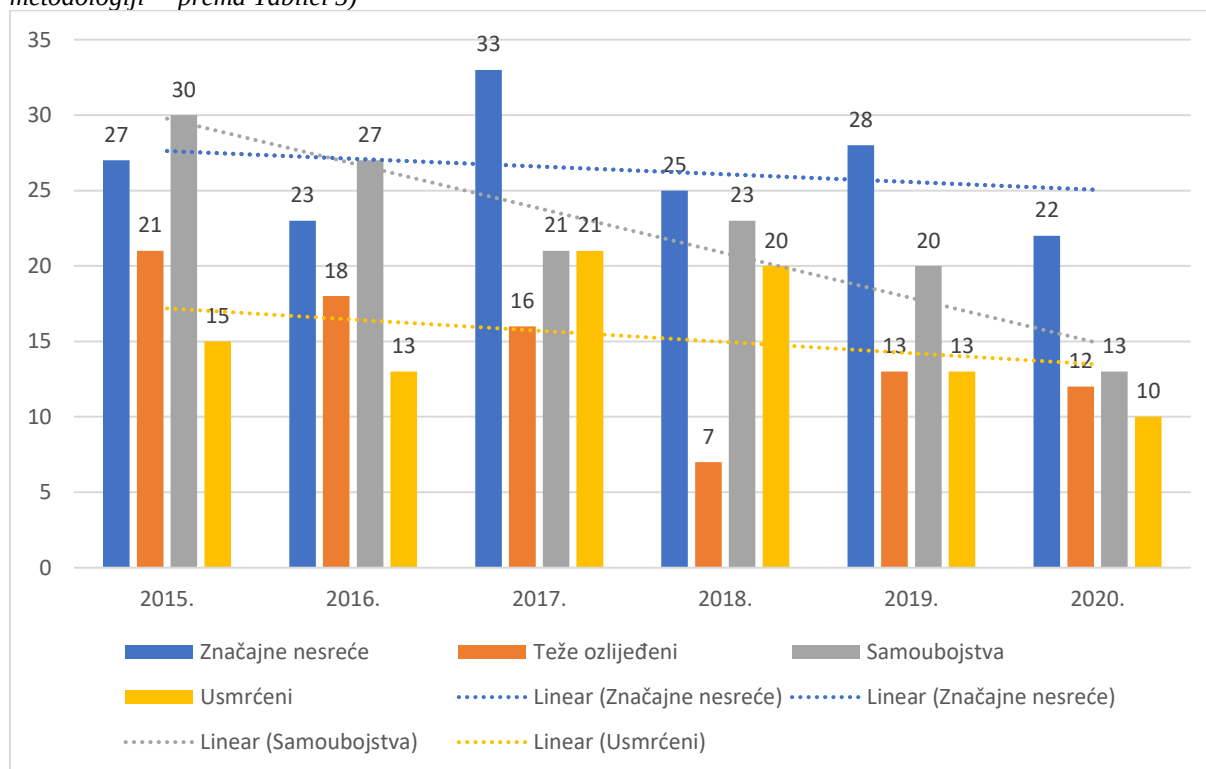
ZNAČAJNE NESREĆE	Ukupan broj	Relativan broj (prema vlak-kilometrima)
Sudar vlaka sa željezničkim vozilom	0	0
Sudar vlaka s preprekom unutar slobodnog profila	0	0
Iskliznuća vlaka	0	0
Nesreće na ŽCP-ima, uključujući nesreće u kojima sudjeluju pješaci na ŽCP-ima	8	4,00E-07
Nesreća osoba koje uključuju željezničko vozilo u pokretu, osim samoubojstva i pokušaja samoubojstva	11	5,49E-07
Požar u željezničkom vozilu	1	4,99E-08
Ostalo	2	9,99E-08
UKUPNO:	22	-

Tablica 5 – Pregled najvažnijih zajedničkih sigurnosnih pokazatelja za razdoblje 2015.-2020. godine (sukladno ERA metodologiji)

Godina	Značajne nesreće	Teže ozlijeđeni	Samoubojstva	Usmrćeni
2015.	27	21	30	15
2016.	23	18	27	13
2017.	33	16	21	21
2018.	25	7	23	20
2019.	28	13	20	13
2020.	22	12	13	10
Prosjek 2015.-2019.:	27,2	15,0	24,2	16,4
$((2020/\text{prosijek})-1)\times 100$	-19,1	-20,0	-46,3	-39,0
$((2020/2019)-1)\times 100$	-21,4	-7,7	-35,0	-23,1

Izvor: Izvješće o sigurnosti za 2020.. godinu, HŽ Infrastruktura d.o.o.

Slika 4 – Pregled najvažnijih sigurnosnih pokazatelja za razdoblje 2015.-2020. godine (sukladno ERA metodologiji – prema Tablici 5)

U 2020. godini smrtno je stradalo 10 osoba, što je u odnosu na 2019. godinu smanjenje za 3 smrtno stradale osoba (-23,1%), a u odnosu na petogodišnji prosjek smanjenje za 39,0%. Pored toga u 2020. bilježimo 7 samoubojstva manje u odnosu na 2019., za 46,3% manje u odnosu na

petogodišnji prosjek. Nadalje, teže ozlijeđenih je za 1 manje u odnosu na 2019., što predstavlja smanjenje za 7,7 %, a u odnosu na petogodišnji prosjek smanjenje za 20,0 %. I na kraju, bilježi se smanjenje značajnih nesreća u odnosu na 2019. za 6 nesreća (-21,4%), što u odnosu na petogodišnji prosjek smanjenje za 19,1%.

5. Uvođenje 4. Željezničkog paketa i promjene zakonodavnog okvira

Agencija je u 2020. godini bila uključena u izradu novog Zakona o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava i njegovo usklađenje s četvrtim željezničkim paketom (4RWP) kroz suradnju u radnoj grupi koju je osnovao ministar i u tom sklopu imala je značajan udjel u prilagodbi nacionalnog zakonodavstva sukladno izmjenama EU regulative.

Agencija je tijekom 2020. započela s primjenom 4. željezničkog paketa kroz novi Zakon (koji je stupio na snagu 16. lipnja 2020.) te sukladno obvezujućim uredbama EU. S obzirom na izmjene koje su se dogodile u tom pogledu, izrađena je pregledna Tablica 5, u kojoj su navedene aktivnosti i promjene u radu Agencije, a koje su važne za primjenu novog regulatornog okvira.

Tablica 5 - Razlike između starog i novog Zakona tj. razlike između „novih“ i „starih“ agencijskih aktivnosti i postupaka

[Novi Zakon](#) – Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava ("Narodne novine", broj 63/2020)

[Stari Zakon](#) – Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava ("Narodne novine", broj 82/13, 18/15, 110/15 i 70/17)

br	Aktivnost novi Zakon- članak 8.	Aktivnost stari Zakon-članak 9.	Razlika
1.	Jedinstvene potvrde o sigurnosti (<i>Single Safety Certification</i> – SSC)-sukladno poglavlju IV novog Zakona	Potvrde o sigurnosti – sukladno poglavlju IV starog Zakona	Novi vodič - Suradnja s ERA-om sukladno obvezama prema Sporazumu o suradnji (vidi br. 5. ovog dokumenta) - Sukladno poglavlju IV novog Zakona - IV željeznički paket

			- Nova Uredba EU 2018/763 - Nova Odluka o zajedničkoj sigurnosnoj metodi i zahtjevi za Sustav upravljanja sigurnošću (u nastavku: SMS) – Odluka (EU) 2018/762 - Dostava zahtjeva kroz jedinstvenu kontaktnu točku (OSS)
2.	Odobrenja za stavljanje vozila na tržište i odobrenje za tipove vozila (<i>Vehicle authorisation</i> – VA)-sukladno poglavlju IX novog Zakona	Odobrenje za puštanje u uporabu strukturnih podsustava (infrastrukturnih podsustava i vozila) – sukladno poglavlju IX starog Zakona	Novi vodič - Suradnja s ERA-om sukladno obvezama prema Sporazumu o suradnji (vidi br. 5. ovog dokumenta) - Sukladno poglavlju IX novog Zakona - IV željeznički paket - Nova Uredba EU 2018/545 - Dostava zahtjeva kroz jedinstvenu kontaktnu točku (OSS)
3.	Izdavanje uvjerenja o sigurnosti za upravitelja infrastrukture – sukladno člancima 33., 34. i 35. novog Zakona	Uvjerenje o sigurnosti sukladno člancima 30., 31. i 32. starog Zakona	Aktivnost i procedura se bitno nije promijenila i propisana je smjernicama objavljenim na Internet stranicama Agencije.

			U primjeni je nova Uredba (EU) 2018/762 , kojom su uređene nove zajedničke sigurnosne metode u vezi sa zahtjevima za sustav upravljanja sigurnošću, a koja se primjenjuje od 16.6.2020., kada je stupio na snagu novi Zakon, odnosno počeo se primjenjivati 4. željeznički paket.
4.	Odobrenja za puštanje u uporabu infrastrukturnih podsustava u skladu sa Zakonom i izravno primjenjivim propisima EU: - Građevinski, - Elektroenergetski - Prometno-upravljački i signalno-sigurnosni (u nastavku: PU-SS) Sukladno poglavlju VIII. novog Zakona	Izdavanje odobrenja za puštanje u uporabu strukturnih podsustava (infrastrukturnih podsustava i vozila) – sukladno poglavlju VIII. starog Zakona	Novi vodiči: - Vodič za građevinski podsustav - Vodič za elektroenergetski podsustav - Vodič za PU-SS; - Nije bilo promjena u postupku u odnosu na stari Zakon osim što je u novom Zakonu propisano da Agencija objavi vodiče za podnošenje zahtjeva (smjernice) na svojim stranicama (sukladno članku 56. stavku (5) Zakona), što je i učinila.
5.	Pružanje potpore Agenciji Europske unije za željeznice (ERA) pri	-	Nova aktivnost – suradnja s ERA-om i preuzete obveze prema Sporazumu

	izdavanju potvrda o sigurnosti i odobrenju za stavljanje vozila (tipova vozila) na tržište – sukladno Sporazumu s ERA-om (<i>Cooperation Agreement</i>) prema članku 8. stavku (6) novog Zakona.		o suradnji prema čl. 76. st. 1 Uredbe (EU) 2016/796 , vezano za izdavanje jedinstvenih potvrda o sigurnosti (SSC) i odobrenja za stavljanje vozila na tržište (VA) putem jedinstvene kontaktne točke (OSS).
6.	Izdavanje ovlaštenja subjektu nadležnom za održavanje (ECM – <i>Entity in Charge of Maintenance</i>) – sukladno članku 81. i članku 82. novog Zakona	Izdavanje ovlaštenja subjektu nadležnom za održavanje teretnih vagona – sukladno članku 65. starog Zakona	Aktivnosti Agencije i procedura za podnošenje zahtjeva je slična starom Zakonu i objavljena je na internetskim stranicama Agencije (Uputa br.: 05-ASŽ-ECM-01-200924), osim vezano za primjenu nove Uredbe (EU) 2019/779 , kojom je stavljena van snage stara Uredba (EU) br. 445/2011. Novom uredbom ovlaštenje Agencije se proširuje i na vučna vozila (ERADIS baza).
7.	Obavljanje poslova tijela za procjenu rizika (AsBo- <i>assessment body</i>) i izdavanje izvješća o procjeni sigurnosti u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 402/2013	-	Nova aktivnost propisana Uredbom (EU) br. 402/2013 , a za podnošenje zahtjeva opisna procedura na internetskim stranicama Agencije (Uputa br.: 11-ASŽ-AsBo-01-200930).
8.	Izdavanje odobrenja za probni rad PU-SS podsustava – sukladno članku 65. novog Zakona	Pokusni rad podsustava sukladno članku 51. starog Zakona	Aktivnost i procedura nije promijenjena.

9.	Izdavanje odobrenja za probne pružne dionice – sukladno članku 67. novog Zakona	Pokusna pružna dionica – sukladno članku 54. starog Zakona	Osim promijenjenog naziva nema promjena.
10.	Izdavanje odobrenja za puštanje u uporabu novog, moderniziranog ili obnovljenog industrijskog kolosijeka – sukladno članku 89. novog Zakona	Industrijski kolosijeci – sukladno članku 72. starog Zakona	Aktivnost i procedura nije promijenjena.
11.	Izdavanje odobrenja za otvaranje novoizgrađenog stalnog ili privremenog željezničko-cestovnog prijelaza (ŽCP), odnosno pješačkog prijelaza preko pruge i objava odluke u Narodnim novinama – sukladno članku 98. novog Zakona	Željezničko – cestovni prijelaz i pješački prijelaz preko pruge – sukladno članku 83. starog Zakona	U novom Zakonu precizirane su i nadopunjene ovlasti Agencije u stavcima (7) – (9) članka 98. novog Zakona.
12.	Izdavanje odobrenja za zatvaranje postojećeg ŽCP-a, odnosno pješačkog prijelaza preko pruge i objava odluke u Narodnim novinama – sukladno članku 98. novog Zakona	-	U novom Zakonu precizirane su i nadopunjene ovlasti Agencije u stavku (10) članka 98. novog Zakona.
13.	Izdavanje dozvola za strojovođe, ovlaštenje centara za osposobljavanje strojovođa i ispitivača strojovođa, vođenje registra strojovođa –	Strojovođe – sukladno poglavlju XV. starog Zakona	Nema promjena – prijašnji i sadašnji postupci propisani vodičima objavljenim na internetskim stranicama Agencije: - Vodič za podnošenje

	sukladno poglavlju XV. novog Zakona		zahtjeva za izdavanje dozvole za strojovođu - Vodič za podnošenje zahtjeva za ovlašćivanje centra za osposobljavanje strojovođa - Vodič za podnošenje zahtjeva za ispitivača strojovođa
14.	Označavanje vozila – sukladno članku 80. novog Zakona – Agencija svakom vozilu dodjeljuje europski broj vozila (EVN – <i>European vehicle number</i>); Uz jedinstveni broj, vozilo mora biti označeno i sa slovnom oznakom za posjednika vozila (VKM- <i>Vehicle Keeper Marking</i>), koji posredstvom Agencije dodjeljuje ERA	Označavanje vozila – sukladno članku 63. starog Zakona	Aktivnost i procedura nije promijenjena.
15.	Upis u Registar vozila – sukladno članku 90. novog Zakona	Registar vozila i Europski registar tipova vozila – sukladno članku 73. i članku 74. starog Zakona	Aktivnost i procedura nije promijenjena, a sve je propisano Smjernicama za podnošenje zahtjeva za upis u registar željezničkih vozila , objavljenim na Internet stranicama Agencije.

16.	Nadzor nad jedinstvenom potvrdom o sigurnosti – sukladno članku 10. novog Zakona Nadzor nad sustavom za upravljanje sigurnošću (SMS-om) – sukladno članku 9. novog Zakona	Nadzor sustava upravljanja sigurnošću – prema članku 34. starog Zakona	Aktivnost i procedura se promijenila utoliko što zahtjeve za sustav upravljanja sigurnošću Agencija provjerava sukladno zajedničkoj sigurnosnoj metodi prema novoj Uredbi (EU 2018/762 – u primjeni od 16. lipnja 2020 (prije: Uredba (EU 1158/2010)); Nakon izdavanja potvrde o sigurnosti SMS se nadzire prema novoj Uredbi (EU 2018/761 (prije: (EU 1077/2012))
17.	Nadzor nad uvjerenjem o sigurnosti sukladno članku 11. novog Zakona Nadzor nad sustavom za upravljanje sigurnošću (SMS-om) – sukladno članku 9. novog Zakona	Nadzor sustava upravljanja sigurnošću – prema članku 34. starog Zakona	Aktivnost i procedura se promijenila utoliko što zahtjeve za sustav upravljanja sigurnošću Agencija provjerava sukladno zajedničkoj sigurnosnoj metodi prema novoj Uredbi (EU 2018/762 – u primjeni od 16. lipnja 2020 (prije: Uredba (EU 1169/2010)); Nakon izdavanja potvrde o sigurnosti SMS se nadzire prema novoj Uredbi (EU 2018/761 (prije: (EU 1077/2012))
18.	Inspekcijski nadzor nad provedbom Zakona i izravno primjenjivim propisima Europske unije – sukladno poglavlju XVIII novog Zakona	Inspekcijski nadzor – sukladno poglavlju XVIII starog Zakona	Aktivnost i procedura nije promijenjena.

19.	Agencija provodi razmjenu stajališta i iskustava, osobito u okviru mreže koju je uspostavila ERA – Agencija Europske unije za željeznice u svrhu usklađivanja kriterija odlučivanja na području Europske unije – sukladno članku 8. stavku (4) novog Zakona Agencija surađuje s ERA-om, osobito u svrhu nadgledanja razvoja sigurnosti željeznica na razini EU – sukladno članku 8. stavku (5) novog Zakona Agencija sklapa sporazum s ERA-om sukladno članku 76. Uredbe (EU) 2016/796 uz prethodnu suglasnost Ministarstva i ministarstva nadležnog za financije – sukladno članku 8. stavku (6) novog Zakona	Agencija provodi aktivnu razmjenu stajališta i iskustava s tijelima nadležnih za sigurnost u ostalim državama članicama EU u svrhu usklađivanja kriterija odlučivanja, posebice u cilju olakšanja i koordinacije izdavanja potvrda o sigurnosti željezničkim prijevoznicima kojima su dodijeljene međunarodne trase – sukladno članku 9. stavku (5) starog Zakona	Aktivnosti se bitno mijenjaju u pogledu novih zadataka i suradnje sukladno preuzetim obvezama prema Sporazumu o suradnji prema čl. 76. st. 1 Uredbe (EU) 2016/796, a vezano za izdavanje jedinstvenih potvrda o sigurnosti (SSC) i odobrenja za stavljanje vozila na tržište (VA) putem jedinstvene kontaktne točke (OSS). Pored toga ERA ima pravo da temeljem članka 33. prije spomenute Uredbe nadzire rad Agencije (uobičajeno putem audita).
20.	Praćenje, promicanje i provođenje pravnog okvira sigurnosti željezničkog sustava, uključujući sudjelovanje u donošenju podzakonskih propisa i donošenje obvezujućih uputa iz područja svoje nadležnosti – sukladno članku 8. stavku (2) I) novog Zakona	Praćenje, promicanje i provođenje pravnog okvira sigurnosti željezničkog sustava, uključujući sudjelovanje u donošenju podzakonskih propisa – sukladno članku 9. stavku (3) i) starog Zakona	Aktivnost i procedura se nije promijenjena.

5.1. Sklapanje sporazuma o suradnji s ERA-om prema članku 76. stavku 1. Uredbe (EU) 2016/796 (Cooperation Agreement)

Dana 15. lipnja 2020. Agencija je sklopila Sporazum o suradnji s ERA-om (u nastavku: Sporazum) kojim su ugovorne strane (ERA i Agencija) utvrdile uvjete pod kojima će surađivati u vezi s provedbom zadaća ERA-e kako je navedeno u članku 76. stavku 1. Uredbe (EU) 2016/796 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za željeznice i stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 881/2004 u vezi sa jedinstvenim potvrdama o sigurnosti, odobrenjima za vozila u skladu s primjenjivim zakonodavstvom EU-a, uključujući preliminarni postupak.

Za gore spomenuti Sporazum Agencija je temeljem članka 8. stavka 6. Zakona dobila suglasnost od Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i Ministarstva financija.

U sklopu Sporazuma Agencija je dogovorila s ERA-om korištenje Jedinstvene kontaktne točke (One-stop shop – OSS; sukladno članku 4. Sporazuma), koja je kao jedinstvena IT platforma (koju razvija i održava ERA) namijenjena za obradu zahtjeva koje podnose dionici željezničkog sustava u cilju donošenja (od strane ERA-e i NSA-a) jedinstvenih potvrda o sigurnosti, odobrenja za puštanje vozila u uporabu/na tržište te odobrenja za ERTMS (u nadležnosti ERA-e).

Sukladno članku 8. Sporazuma Agencija je obvezna za projekte (SSC/VA kroz OSS) u kojima sudjeluje zajedno s ERA-om dostaviti ERA-i izjavu o troškovima vezano za odgovarajuću naknadu ERA-e prema Agenciji, a nakon donošenja odluke (izdavanje jedinstvene potvrde o sigurnosti/odobrenja za vozilo) od strane ERA-e.

5.2. Nadzor (audit) ERA-e kod Agencije u 2020. godini (NSA Monitoring – NSA Croatia)

Sukladno članku 33. Uredbe (EU) 2016/796 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za željeznice i stavljanja van snage Uredbe (EZ) br. 881/2004, ERA ima pravo provesti nadzor (audit):

- sposobnosti nacionalnih tijela nadležnih za sigurnost da obavljaju zadaće povezane sa sigurnošću i interoperabilnošću željeznica i
- djelotvornosti nadgledanja sustava upravljanja sigurnošću sudionika iz članka 17. Direktive (EU) 2016/796 koje provode nacionalna tijela nadležna za sigurnost.

ERA je tijekom 2020. godine provela pripreme zajedno sa Agencijom, prikupila relevantnu dokumentaciju te obavila audit koji je sukladno usuglašenom planu proveden online (MS Teams) u periodu od 23. do 27. studenog 2020. godine. Audit je proveden prema principima audita sukladnosti, a fokus ovog kruga audita bio je na nadzoru sustava upravljanja kompetencijama (*competence management system*) i nadzoru SMS-a kojeg provodi Agencija nad željezničkim sustavom (*supervision*).

Sukladno planu predmet audita bili su organizacija i procesi, dok niti jedan pojedinac unutar organizacije u tom sklopu nije bio predmet audita. Audit tim je utvrdio nedostatke i poboljšanja temeljem nalaza utvrđenih na osnovi istraživanja uzoraka dokumentacije i razgovora s predstavnicima Agencije, koji su prema principima audita ostali anonimni, a nalazi s audita i njegova dokumentacija ostaju povjerljivi između audit tima i auditirane strane. Nalazi s audita, završno izvješće i završni sastanak planirani su za 2021. godinu.

6. Djelatnost agencije

6.1. Nadzor sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture

Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2018/761 od 16. veljače 2018. o utvrđivanju zajedničkih sigurnosnih metoda za nadzor koji provode nacionalna tijela nadležna za sigurnost nakon izdavanja jedinstvene potvrde o sigurnosti ili uvjerenja o sigurnosti u skladu s Direktivom (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EU) br. 1077/2012 (SL L 129, 25.5.2018., str. 16-25; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2018/761) određeno je u članku 5., točka 1. da u svrhu obnavljanja ili ažuriranja uvjerenja o sigurnosti nacionalno tijelo nadležno za sigurnost koje provodi nadzor upotrebljava i, prema potrebi, razmjenjuje informacije o uspješnosti sustava upravljanja sigurnošću prikupljene tijekom svojih aktivnosti nadzora, te nastavljaju li se ispunjavati svi zahtjevi, kako je propisano člankom 9. stavkom 3. točkom (b) i člankom 10. stavkom 5. Zakona. U smislu spomenute Uredbe (EU) 2018/761 i propisanih zahtjeva Agencija je u periodu od 14. travnja do 15. svibnja 2020. godine provodila opsežan **6. ciklus nadzora nad upravljanjem sustava sigurnošću** kod upravitelja infrastrukture – HŽ Infrastrukture d.o.o., u kojem su bili uključeni inspektori te djelatnici Uprave za željezničku infrastrukturu Agencije. Temeljni ciljevi nadzora bili su:

- utvrditi smjernice za razvoj i primjenu SMS-a koje će Agencija koristiti u sklopu ovog i narednih nadzora, a sukladno preporukama ERA-e – Upute za formiranje i primjenu sustava upravljanja sigurnošću na željeznici (engl. *Application guide for the design and implementation of Railway Safety Management System (ERA/GUI/01-2011/SAF)*;
- utvrditi stanje SMS-a na temelju analize učinkovitosti povezanih procesa kod upravitelja infrastrukture - HŽ Infrastruktura d.o.o. (IM), a sukladno Planu audita i ciljevima iz izdanog rješenja – uvjerenja o sigurnosti;
- dati preporuke za poboljšanja za daljnji razvoj i održavanje SMS-a.

U sklopu nadzora korišteni su sljedeći pravni akti relevantni za nadzor SMS-a:

- Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava ("Narodne novine", broj 82/13, 18/15, 110/15 i 70/17);
- Uredba (EU) 1169/2010⁸ od 10. prosinca 2010. godine o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za ocjenu sukladnosti sa zahtjevima za dobivanje uvjerenja o sigurnosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom Tekst značajan za EGP (SL L 327, 11.12.2010., str. 13–25 ; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 1169/2010)
- Uredba (EU) 2018/761

⁸ Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/762 od 8. ožujka 2018. o utvrđivanju zajedničkih sigurnosnih metoda u vezi sa zahtjevima za sustav upravljanja sigurnošću na temelju Direktive (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i vijeća te stavljanju izvan snage uredbama Komisije (EU) br. 1158/2010 i (EU) br. 1169/2010 (Tekst značajan za EGP) (SL L 129, 25.5.2018., str. 26–48; u daljnjem tekstu: (EU) 2018/762) u svojem članku 5. navodi da se uredba (EU) br. 1158 i (EU) 1169/2010 stavljaju van snage s učinkom od 16. lipnja 2025., a sukladno članku 6. primjenjuje se od 16. lipnja 2020. (budući da je Hrvatska kao zemlja članica dostavila obavijest Komisiji iz članka 33. stavka 2. Direktive (EU) 2016/798). S time u vezi iste su bile na snazi za vrijeme provedbe nadzora i izdavanja odgovarajućeg rješenja – uvjerenja o sigurnosti za upravitelja infrastrukture (prije 15. lipnja 2020 kada je stupio na snagu novi Zakon).

Sukladno odredbi čl. 4. Uredbe (EU) 2018/761 nacionalno tijelo nadležno za sigurnost ovlašteno je donositi tehnike nadzornih aktivnosti. U tom smislu Agencija je koristila tehnike revizije (engl.: audita) sukladno metodologiji prema HRN EN ISO 9001:2015, što je uključivalo razgovore s osobama na raznim organizacijskim razinama, pregled dokumentacije i povezanih dokaza o učinkovitosti SMS-a kao i ispitivanja rezultata dobivenih od strane inspekcije.

Audit tim Agencije provjeravao je sve elemente SMS-a sukladno Planu i programu audita koji je prije audita dostavljen auditiranoj strani. Nakon provedenog audita auditiranoj strani je dostavljen izvještaj s audita u kojem su navedene nesukladnosti i prijedlozi za poboljšanja **utemeljene na procjenama rizika i mjerama za ublažavanje utvrđenih i povezanih rizika**, koje je auditirana strana prihvatila u svojem Akcijskom planu nakon nadzora, a koji je sukladno propisanom roku dostavljen u Agenciju u cilju obrazlaganja poduzimanja potrebnih mjera za otklanjanje nesukladnost te daljnjih poboljšanja SMS-a kod upravitelja infrastrukture. Temeljem tako dostavljenog akcijskog plana Agencija je pristupila izdavanju novog rješenja – uvjerenja o sigurnosti.

Poboljšanja utvrđena auditom i Akcijskim planom upravitelja infrastrukture su:

- Izrađena Uputa o potrebnim temperaturama na kojima se zavaruju tračnice u drugi tračnički trak i o polaganju i zavarivanju tračnica i skretnica;
- Izrađena Uputa o izgledu i načinu popunjavanja obrazaca Zop-7, Zop-8 i Zop-9;
- Donošenje nove politike sigurnosti HŽ Infrastruktura d.o.o.;

Pored upravitelja infrastrukture - HŽ Infrastruktura d.o.o, Agencija je u 2020. godini provela nadzor SMS-a kod sljedećeg upravitelja infrastrukture u morskim lukama i robnim terminalima:

Luka Šibenik d.o.o. Nadzor koji je sukladno Zakonu proveden kod spomenutog upravitelja infrastrukture u morskoj luci daje rezultate te se nakon nadzora unapređuje sustav upravljanja sigurnošću.

Primjenjujući odredbe Zakona kojima se uređuju postupci izdavanja uvjerenja o sigurnosti, nadzora ispunjenja propisanih uvjeta i zahtjeva te obavljanja djelatnosti upravitelja infrastrukture u morskim i riječnim lukama i robnim terminalima, Agencija je naišla na određene probleme zbog čega je mišljenje kako bi ovo područje trebalo detaljnije urediti, naročito u dijelu koji se odnosi na:

- Popis svih morskih i riječnih luka te robnih terminala na koje se odnosi Zakon, odnosno primjena uvjerenja o sigurnosti;
- Jasniju specifikaciju nadležnosti inspekcije vezano za spomenute upravitelje infrastrukture.

6.2. Nadzor sustava upravljanja sigurnošću kod željezničkih prijevoznika

Uredbom Komisije (EU) br. 1158/2010⁹ od 9. prosinca 2010. o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za ocjenu sukladnosti sa zahtjevima za dobivanje rješenja o sigurnosti za obavljanje usluga željezničkog prijevoza (SL L 326, 10.12.2010., str. 11–24 ; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 1158/2010) propisano je na koji način Agencija ocjenjuje sposobnost željezničkog prijevoznika za ispunjavanje svih zahtjeva potrebnih za djelovanje općenito (Dio A) te na određenoj mreži za koju traži potvrdu o sigurnosti na temelju ocjene svojeg sustava upravljanja sigurnošću (Dio B). Pored navedenog, Odlukom o uvjetima za izdavanje posebnog dijela potvrde o sigurnosti (Dio B) propisani su uvjeti neophodni za obavljanje usluge prijevoza na siguran način na željezničkoj mreži Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 127/13).

Stupanjem na snagu 4. željezničkog paketa i novog Zakona ("Narodne novine", br. 63/2020), od 16. lipnja 2020. Agencija izdaje jedinstvene potvrde o sigurnosti željezničkim prijevoznicima sukladno spomenutom Zakonu i odgovarajućim uredbama EU¹⁰.

U smislu navedenog Agencija pokreće nadzor kroz godišnje cikluse nadzora sustava upravljanja sigurnošću (SMS-a) kod željezničkih prijevoznika s općim ciljevima, kako slijedi:

- utvrditi smjernice za razvoj SMS-a koje će Agencija koristiti u sklopu kontinuiranih nadzora SMS-a, a sukladno preporukama ERA-e – Upute za formiranje i primjenu sustava upravljanja sigurnošću na željeznici (engl. *Application guide for the design and implementation of Railway Safety Management System (ERA/GUI/01-2011/SAF)*;
- utvrditi stanje i provođenje SMS-a na temelju analize učinkovitosti povezanih procesa kod svakog pojedinog željezničkog prijevoznika, a vezano za izdane potvrde o sigurnosti za željezničke prijevoznike, kako općeg dijela (Dio A), tako i posebnog dijela (Dio B), a kasnije jedinstvene potvrde, kojim prijevoznik mora udovoljiti specifičnim uvjetima sigurnosti zemlje članice;
- dati preporuke za poboljšanja za daljnji razvoj i održavanje SMS-a pojedinog prijevoznika **utemeljene na procjenama rizika i mjerama za ublažavanje utvrđenih i povezanih rizika**. Od prijevoznika se potom očekuje donošenje plana korektivnih radnji u svrhu poboljšanja i podizanja razine sigurnosti koji će Agencija ocijeniti te nadzirati njegovo provođenje.

Agencija kao nacionalno tijelo nadležno za sigurnost željezničkog prometa, sukladno članku 4. Uredbe (EU) 2018/761, donosi tehnike nadzornih aktivnosti (revizije (engl.: *auditi*) i inspekcije). U tom smislu provodi se proces, koji podrazumijeva razgovore s osobama na

⁹ Prema Uredbi Komisije (EU) 2018/762 (11) Uredba (EU) br. 1158/2010 treba se primjenjivati na potvrde o sigurnosti izdane u skladu sa („starom“) Direktivom br. 2004/49/EZ Europskog parlamenta i Vijeća do datuma isteka njihova važenja. Zbog istog razloga u članku 5. Uredbe 2018/762 uredbe (EU) br. 1158/2010 i (EU) br. 1169/2010 stavljaju se izvan snage s učinkom od 16. lipnja 2025. (do kada je rok da se sve „stare“ potvrde o sigurnosti – dio A i dio B zamjene novim - jedinstvenim potvrdama o sigurnosti).

¹⁰ Agencija je na svojim internetskim stranicama nakon stupanja na snagu novog Zakona (Narodne novine broj.: 63/2020) objavila novi vodič za izdavanje jedinstvenih potvrda o sigurnosti u kojem je obuhvaćena sva nova zakonska regulativa po tom pitanju - https://www.asz.hr/wp-content/uploads/2021/08/210826-Vodic_SSC_Nacionalni_V2.pdf

različitim razinama u organizaciji uključujući prvenstveno Upravu (tijekom uvodnog i završnog sastanka), pregled dokumentacije i povezanih dokaza o učinkovitosti SMS-a kao i ispitivanja sigurnosnih rezultata dobivenih od strane inspekcije i osoba Agencije ovlaštenih za provedbu nadzora SMS-a kod prijevoznika.

Osobe Agencije ovlaštene za nadzor tijekom izvođenja nadzora ocjenjuju sukladnost SMS-a sa zahtjevima, karakteristikama i elementima koji su propisani Zakonom.

U 2020. godini provedeni su nadzori kod sljedećih prijevoznika:

- Pružne građevine d.o.o.,
- CER Cargo d.o.o.,
- HŽ Putnički prijevoz d.o.o.,
- HŽ Cargo d.o.o.,
- ENNA Transport d.o.o.,
- Rail Cargo Carrier – Croatia d.o.o.,
- Train Hungary Maganvasut Kft, Podružnica Zagreb,
- SŽ - Tovorni promet d.o.o., Podružnica Rijeka,
- Rail&Sea d.o.o.,
- Transagent RAIL d.o.o.,
- Eurorail Logistic d.o.o..

Nakon nadzora SMS-a obavljani su završni sastanci s predstavnicima uprava navedenih prijevoznika tijekom kojih su osobe ovlaštene za nadzor od strane Agencije obrazložile prijedloge za poboljšanja, koje su željeznički prijevoznici prihvatili te poduzeli mjere kroz svoje akcijske planove za poboljšanje SMS-a.

U pogledu mogućih poboljšanja i daljnjeg razvoja sustava upravljanja sigurnošću (SMS-a) osobe ovlaštene za nadzor od strane Agencije su ukazale na pravilan pristup i primjenu zajedničke sigurnosne metode za vrednovanje i procjenu rizika kako to propisuje Provedbena uredba Komisije (EU) br. 402/2013 od 30. travnja 2013. o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za vrednovanje i procjenu rizika i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 352/2009 Tekst značajan za EGP (SL L 121, 3.5.2013., str. 8–25; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 402/2013) i Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1136 od 13. srpnja 2015. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 402/2013 o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za vrednovanje i procjenu rizika (Tekst značajan za EGP) (SL L 185, 14.7.2015., str. 6–10; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2015/1136).

U pogledu usklađenosti s nacionalnim podzakonskim aktima u većini slučajeva Agencija je ukazala na potrebu pridržavanja odredbi o održavanju željezničkih vozila, sukladno Pravilniku o željezničkim vozilima ("Narodne novine", br. 121/2015).

U provedbi nadzora SMS-a Agencija koristi priliku gdje je potrebno te ukazuje predmetnom prijevozniku na promjene u nacionalnom zakonodavstvu vezane za primjenu 4. željezničkog paketa te posljedične promjene u radu odnosnih nacionalnih i EU institucija.

Agencija potiče željezničke prijevoznike na samostalno i kontinuirano poboljšavanje vlastitog sustava upravljanja sigurnošću te uz prijedloge za poboljšanja od strane Agencije, prijevoznici u svoje akcijske planove unose i vlastite inicijative za poboljšanje SMS-a. U većini slučajeva u prethodnom razdoblju su to planovi zapošljavanja stručnjaka na odgovornim mjestima vezanim za SMS te planovi kontinuiranog usavršavanja djelatnika. Uz navedeno, Agencija

uspješno potiče razvoj i korištenje IT tehnologija i rješenja kod željezničkih prijevoznika koja posredno vode do ispunjenja dogovorenih ciljeva Tehničke specifikacije za interoperabilnost (TSI) u odnosu na podsustav telematskih aplikacija za teretni i putnički promet željezničkog sustava (TAF i TAP TSI-evi).

6.3. Nadzor subjekata nadležnih za održavanje (ECM)

Uredbom komisije (EU) br. 445/2011 od 10. svibnja 2011. godine o sustavu izdavanja ovlaštenja subjektima nadležnim za održavanje teretnih vagona i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 653/2007 Tekst značajan za EGP (SL L 122, 11.5.2011., str. 22–46; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 445/2011) bio je propisan sustav davanja ovlaštenja subjektima nadležnim za održavanje teretnih vagona do 16. lipnja 2020. godine kada je Uredba (EU) 445/2011 stavljena izvana snage, a počela se primjenjivati Provedbena Uredba komisije (EU) 2019/779 od 16. svibnja 2019. o utvrđivanju detaljnih odredbi o sustavu izdavanja ovlaštenja subjektima nadležnim za održavanje vozila na temelju Direktive (EU) 2016/798 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EU) 445/2011 od 16. svibnja 2019. (Tekst značajan za EGP) (SL L 139I, 27.5.2019., str. 360–389; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2019/779).

Svrha je sustava davanja ovlaštenja osigurati dokaze da je subjekt nadležan za održavanje uspostavio svoj sustav održavanja i da je sposoban ispunjavati zahtjeve utvrđene u Uredbi (EU) 2019/779, kako bi zajamčio da je svaki teretni vagon, za čije je održavanje nadležan, u stanju za sigurnu vožnju.

Sukladno odredbama Uredbe (EU) 2019/779 Agencija je tijelo nadležno za davanje sljedećih ovlaštenja (engl. *ECM Certification Body EIN number HR/30/0018/001* (do 15. svibnja 2020.)/*HR/30/0020/0001* (od 16. svibnja 2020.)):

1. Ovlaštenje subjekta nadležnog za održavanje (ECM).
2. Ovlaštenje za funkcije održavanja:
 - Razvoj održavanja (engl. *Maintenance development*),
 - Upravljanje održavanjem voznog parka (engl. *Fleet maintenance management*) i
 - Izvođenje održavanja (engl. *Maintenance delivery/workshops*).

Izdavanje ovlaštenja temelji se na ocjeni sposobnosti subjekta nadležnog za održavanje za ispunjenje mjerodavnih zahtjeva iz Priloga III Uredbe (EU) 445/2011 (do 15. svibnja 2020.)/ Priloga II Uredbe (EU) 2019/779 (od 16. svibnja 2020.). Ono uključuje sustav nadzora kojim se osigurava dosljedno ispunjavanje propisanih zahtjeva nakon dodjele ECM ovlaštenja subjektu nadležnom za održavanje.

Agencija donosi odluku o davanju ovlaštenja najkasnije 4 mjeseca nakon što je subjekt nadležan za održavanje koji je podnio zahtjev, dostavio sve potrebne informacije i sve eventualno dodatne informacije. Prije nego što dodjeli ovlaštenje, Agencija poduzima potrebnu ocjenu o prostoru ili prostorima subjekta nadležnog za održavanje. U smislu navedenog Agencija pokreće nadzor kod subjekta nadležnog za održavanje.

Svrha nadzora je utvrditi da subjekt nadležan za održavanje ispunjava zahtjeve i kriterije sukladno propisima. Tim za nadzor od strane Agencije ocjenjuje zahtjev za izdavanjem ovlaštenja subjektu nadležnom za održavanje sukladno zahtjevima i kriterijima utvrđenim u Prilogu III Uredbe (EU) 445/2011/ Prilogu II Provedbene Uredbe (EU) 2019/779 te dogovara s

nadziranim subjektom plan poboljšanja. Nakon provedenog nadzora izdaje se izvješće s provedenog nadzora, na osnovu kojega nadzirani subjekt dostavlja akcijski plan. Temeljem ispunjenih zahtjeva i kriterija i dostavljenog akcijskog plana Agencija pristupa izdavanju ovlaštenja.

Tim za nadzor od strane Agencije je bio imenovan Odlukom ravnatelja KLASA: 341-06/16-06/01, URBROJ: 387-02-16-2, 19. prosinca 2016. godine do 18. svibnja 2020. godine, a od 18. svibnja 2020. godine Odlukom ravnatelja KLASA: 341-06/20-06/03, URBROJ: 387-02-20-01, 18. svibnja 2020. godine.

U 2020. godini provedeni su slijedeći certifikacijski/obnovljeni certifikacijski nadzori:

- INA Industrija nafte d.d. - Subjekt nadležan za održavanje (*ECM*) i
- ENNA TRANSPORT d.o.o. - Subjekt nadležan za održavanje (*ECM*).

U 2020. godini provedeni su slijedeći nadzori:

- TŽV GREDELJ d.o.o. U STEČAJU - Izvođenje održavanja (engl. *Maintenance delivery/workshops*),
- Tehnički servisi željezničkih vozila d.o.o. - Izvođenje održavanja (engl. *Maintenance delivery/workshops*),
- CIOS CARGO d.o.o - Subjekt nadležan za održavanje (*ECM*),
- HŽ Cargo d.o.o. - Subjekt nadležan za održavanje (*ECM*) i
- Održavanje vagona d.o.o. - Izvođenje održavanja (engl. *Maintenance delivery/workshops*).

7. Izvješće o radu inspekcije

Sukladno Godišnjem programu rada i razvoja Agencije za sigurnost željezničkog prometa za 2020. godinu, te planu rada željezničkih inspektora u okviru Uprave za poslove inspekcije, Agencije za sigurnost željezničkog prometa, željeznički inspektori su tijekom 2020. godine kontinuirano poduzimali radnje inspekcijskih nadzora - pregleda, te određivali upravne i prekršajne mjere iz svoje nadležnosti utvrđene Zakonom, a u svezi nadzora nad provedbom Zakona i izravno primjenjivih propisa Europske unije, Zakona o prijevozu opasnih tvari, te propisa i općih akata donesenih na temelju istih.

Zbog epidemioloških mjera vezanih uz COVID-19, tijekom perioda od 15. ožujka do 15. svibnja 2020. godine te od 1. prosinca do 31. prosinca 2020. godine, od strane ravnatelja Agencije određen je rad od kuće te praćenje obavljanja željezničkog prometa i odgovarajućeg nadzora iz nadležnosti Uprave za poslove inspekcije daljinskim putem korištenja elektroničkih alata za komunikaciju (video veze, telefon, e-mail i sl.).

Tijekom 2020. godine, željeznički inspektori, obavili su ukupno 28 inspekcijskih nadzora, odnosno 791 inspekcijskih pregleda, kako slijedi:

I. U području željezničkog infrastrukturnog podsustava obavljeno je 5 inspekcijskih nadzora, odnosno 24 inspekcijska pregleda, od čega:

- 2 inspekcijska pregleda gornjeg ustroja – kontrole izvršenja rješenja i 3. kolosijeka u kolodvoru Ogulin,
- 10 inspekcijskih pregleda evidencija mjerenja skretnica,
- 8 pregleda radova – 3 rekonstrukcije kolodvora i pruga, 4 remonta pruga i 1 sanacije tunela,
- 3 zajednička inspekcijska pregleda ugrožavanja slobodnog profila pruga L204 i R202,
- 1 inspekcijski pregled perona, uređenih površina i prilaza u kolodvoru Zabok.

Donijeta su 3 rješenja, od toga 1 o zabrani korištenja 3. kolosijeka kolodvora Ogulin, 1 o uklanjanju TK stupova uz prugu L204 i 1 usmeno rješenje o načinu obavljanja prometa na 4. i 5. kolosijeku kolodvora Zabok.

II. U području upravljanja i regulacije prometa obavljeno je 3 nadzora odnosno 127 inspekcijskih pregleda vezanih uz upravljanje i regulaciju prometa, vožnju vlaka te sastava i kočenja vlaka (po segmentu pravilnog sastava vlaka, učinkovitosti kočenja, označavanja vlaka propisanim signalima te vođenja propisanih evidencija i obavješćavanju strojovođe o iznimnim prilikama i postupcima, odnosno upravljanja vožnjom vlaka).

III. U području vučnih željezničkih vozila obavljeno je 4 inspekcijska nadzora odnosno 176 inspekcijskih pregleda od toga :

- 10 pregleda upravljanja održavanjem posjednika vučnih vozila,
- 6 pregleda ovlaštenih održavatelja vučnih vozila,
- 80 pregleda tehničke ispravnosti vučnih vozila u tijeku prometa i
- 80 pregleda natpisa i oznaka na željezničkom vozilu.

IV. U području vučenih željezničkih vozila obavljeno je 4 inspekcijska nadzora odnosno 110 inspekcijska pregleda, od toga :

- 35 inspekcijska pregleda tehničke ispravnosti vučenih vozila u prometu (ukupno 600 vučenih vozila),
- 5 nadzora održavatelja vučenih vozila,
- 35 inspekcijska pregleda održavanja,
- 35 inspekcijska pregleda natpisa i oznaka na željezničkim vozilima.

Tijekom obavljanja inspekcijskog pregleda nisu utvrđeni nedostaci - nepravilnosti koje bi zahtijevale poduzimanje propisanih mjera.

V. U području izvršnih radnika obavljeno je 5 inspekcijskih nadzora, odnosno 80 inspekcijskih pregleda, koji su se odnosili na:

- stručnu osposobljenost
- zdravstvenu sposobnost
- poučavanje
- upravljanje vožnjom vlaka te
- psihofizičku sposobnost.

Inspekcijskim pregledima kod željezničkih prijevoznika je obuhvaćeno 500 izvršnih radnika (od toga 200 strojovođa).

Kod upravitelja infrastrukture pregledima je obuhvaćeno 1.000 izvršnih radnika.

Prilikom obavljanja inspekcijskih pregleda utvrđena je nepravilnost, vezana uz nezaustavljanje vlaka u službenom mjestu (upravljanjem vožnjom vlaka). Za isto je poduzeta odgovarajuća mjera, odnosno izdan je jedan (1) obavezni prekršajni nalog.

Po drugim segmentima nisu utvrđene nepravilnosti koje bi zahtijevale poduzimanje odgovarajućih mjera.

VI. U području prijevoza opasnih tvari obavljeno je ukupno 2 inspekcijska nadzora, odnosno 2 inspekcijska pregleda, koja se odnose na poslove sigurnosnog savjetnika i stručnu poduku osoblja u prijevozu opasnih tvari.

VII. U području prometno-upravljačkog i signalno-sigurnosnog podsustava obavljeno je 5 inspekcijskih nadzora, odnosno 272 inspekcijska pregleda, od toga:

- 6 pregleda funkcionalne ispravnosti vanjskog dijela signalno sigurnosnog uređaja (signali, signalne oznake) iz upravljačnice vučnog vozila,
- 11 pregleda mehaničkih signalno-sigurnosnih uređaja (likovni signali),
- 78 pregleda relejnih, elektrorelejnih i elektroničkih signalno-sigurnosnih uređaja,
- 90 pregleda telekomunikacijskih uređaja (željeznička vozila opremljena RD uređajem, T ormari),
- 87 željezničko cestovni prijelazi (mehanički, relejni, elektronički).

Za utvrđene nepravilnosti izdano je 8 usmenih rješenja.

VIII. Protupožarne aktivnosti

Pored navedenog, a vezano uz suradnju na provedbi Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2020. godini Vlade ,u razdoblju od svibnja do rujna 2020. godine obavljena su sveukupno 24 inspekcijska nadzora/pregleda ispravnosti vučnih i vučenih vozila u vezi protupožarnih aktivnosti (kočnih umetaka), upravljanja održavanjem vučnih vozila, ispravnosti vučenih vozila nakon redovitog popravka, upravljanjem vožnji vlakova i stručne osposobljenosti izvršnog i strojnog osoblja.

8. Primjena zajedničkih sigurnosnih metoda (CSM)

8.1. Sustav upravljanja sigurnošću

Sudionici željezničkog sustava (prije svega: upravitelj infrastrukture, željeznički prijevoznici i subjekti nadležni za održavanje) moraju shvatiti i utvrditi potrebe poboljšanja svojih SMS-a na temeljima principa upravljanja rizicima, kulture sigurnosti, razvoja sustava upravljanja na principima QMS-a (Planiraj-Provedi-Provjeri-Poboljšaj; u daljnjem tekstu: 4P), primjene tehničkih specifikacija interoperabilnosti te podržavanja uvođenja jedinstvenog sustava Europskih željeznica kroz pripremu za uvođenje 4. željezničkog paketa.

Elementi programa Strategije pri tom zahtijevaju posebnu pažnju i napor pri provedbi i održavanju SMS-a te nužnost audita od strane Agencije. Audit SMS-a od strane Agencije trebaju dobiti u narednom periodu novu kvalitetu kroz dodatno osposobljavanje vodećih auditora (lead assessor) te razvoj i unapređenje procesa audita (standardizacija procesa). Uvažavajući sve zahtjeve i obveze utvrđene zakonskom regulativom i izravno primjenjivim propisima Europske unije, Agencija će se zalagati za razvoj SMS-a utemeljen na sustavu upravljanja kvalitetom (prema HRN EN ISO 9001:2015) te povezivanju sustava (integracija sustava).

8.2. Procjena rizika

Razvoj i unapređenje sigurnosti željezničkog sustava potrebno je temeljiti na principu upravljanja rizicima. U narednom razdoblju Agencija će i dalje usmjeravati vlastite procese (posebno kroz inspekcijski nadzor), a sukladno tome i procese upravitelja infrastrukture, željezničkih prijevoznika, te ECM-a (kroz redovite nadzore i održavanja sustava upravljanja sigurnošću - SMS) prema ovome pristupu.

Elementi programa Strategije zahtijevaju posebnu brigu i napore kod provedbe i održavanja SMS-a, u sklopu promicanja kulture sigurnosti, osposobljavanja za upravljanje/procjenu rizika te praktičnu provedbu *Uredbe komisije (EU) o zajedničkoj sigurnosnoj metodi za vrednovanje i procjenu rizika* (Uredba (EU) 402/2013).

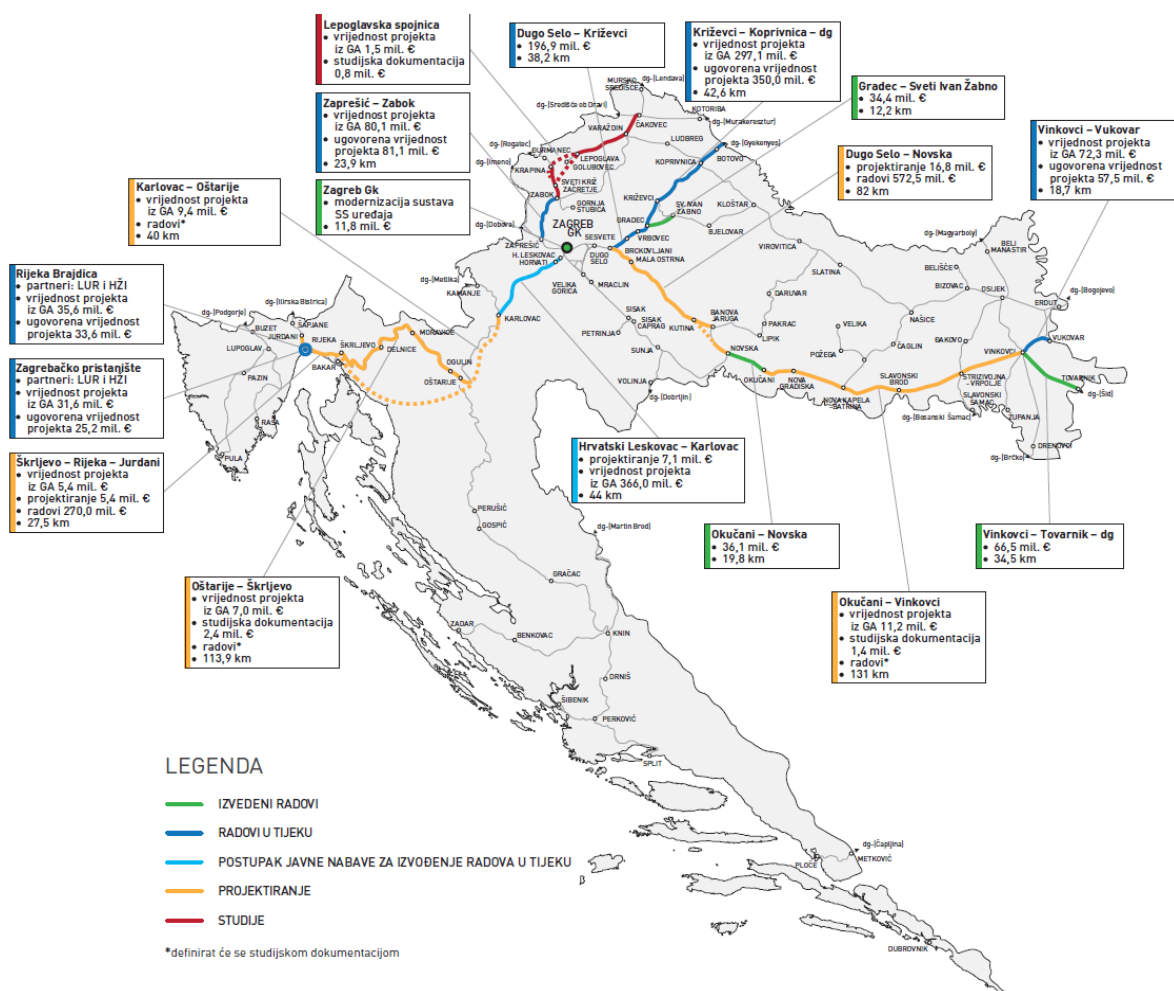
8.3. Unutarnji nadzor SMS-a

Primjena zajedničkih sigurnosnih metoda (CSM) kod nadzora sustava upravljanja sigurnošću (SMS) kod željezničkih prijevoznika i upravitelja infrastruktura pojašnjeni su kroz poglavlja 6.1 (Nadzor sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture) i 6.2 (Nadzori sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture).

8.4. Sudjelovanje i implementacija EU projekata

Sudjelovanje u EU projektima poglavito se odražava kroz aktivnosti odobrenja za puštanje strukturnih podsustava u uporabu projektiranih i izvedenih od strane upravitelja infrastrukture, a financiranih sredstvima EU (slika 5.).

Slika 5 – Pregled projekata modernizacije pruga financiranih sredstvima EU fondova (HŽI d.o.o.)

9. Kultura sigurnosti

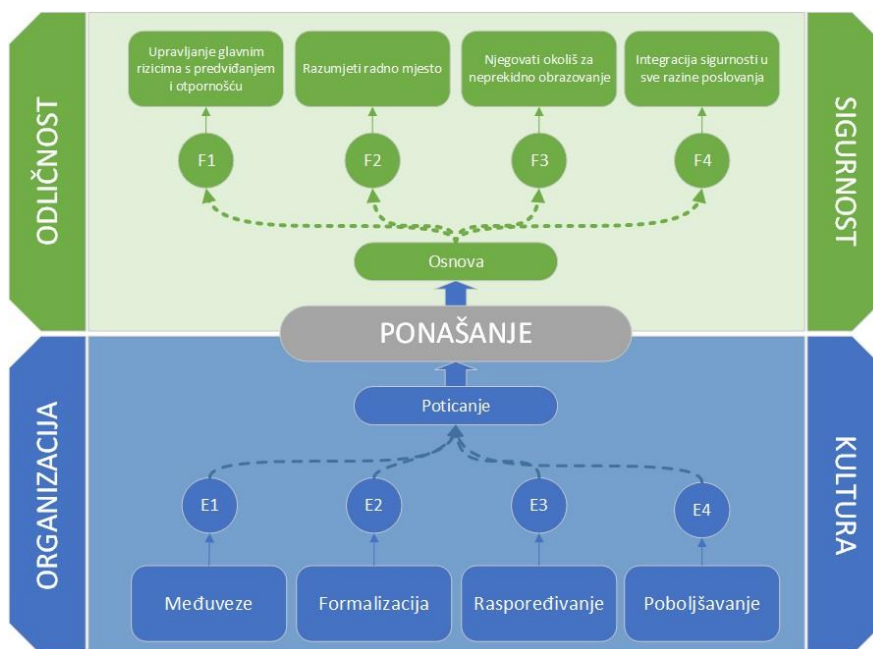
9.1. Razvoj sigurnosne kulture

Agencija je u proteklom periodu poticala i pratila razvoj sigurnosne kulture unutar sektora, prvenstveno kod upravitelja infrastrukture, željezničkih prijevoznika i subjekata nadležnih za održavanje (ECM). Model za koji se zauzimamo je onaj koji je utvrdila i promovira ERA.

Model razvoja kulture sigurnost (Slika 6) se sastoji od dvije komponente: **temelja željezničke sigurnosti**, koji mora biti ispunjen od strane dionika željezničkog sustava kako bi održavao sigurnost i osigurao njezinu provedbu i stvaratelja tj. **poticatelja kulture**, koji oblikuju i kreiraju organizacijsku kulturu.

Temelji sigurnosne kulture predstavljaju pet sveobuhvatnih principa, zasnovanih na karakteristikama željezničkog sektora i na postojećoj kulturi sigurnosti – **(F1) upravljanje glavnim rizicima s predviđanjem i otpornošću**, **(F2) razumjeti radno mjesto**, **(F3) njegovati okoliš za neprestano obrazovanje** i **(F4) integracija sigurnosti u sve razine poslovanja**.

Temelji željezničke sigurnosti oslanjaju se na principu ergonomije aktivnosti, koja razlikuje zadatak (propisani rad: očekivani rezultati na osnovi definiranih uvjeta) od aktivnosti (učinak – efektivan rad: uočeni rezultati na osnovi realnih uvjeta). Aktivnosti se pažljivo planiraju na način da se predviđaju štetne situacije.

Slika 6 – Model razvoja kulture sigurnosti

Potrebna je ljudska fleksibilnost i kreativnost kako bi se suprotstavili neočekivanim situacijama i kako bi održali funkcioniranje sustava.

Organizacijska kultura razvija se kroz različite elementarne aktivnosti unutar organizacije. Razlikujemo četiri poticatelja – stvaratelja kulture, koji oblikuju organizacijsku kulturu, kroz **(E1) interaktivni pristup**, gdje sudionici realizacije kulture na svim organizacijskim razinama izmjenjuju mišljenja kroz formalni i neformalni dijalog, potičući pri tome međusobno uvažavanje i usklađivanje, sporazumijevanje i očekivanja. Na temelju takvog razumijevanja sigurnosti, organizacija kreće u **(E2) formalizaciju** kroz distribuciju zadataka, uloga i odgovornosti, opisivanje procedura i pravila. Na **(E3) razini raspoređivanja (širenja)** organizacijskih ciljeva kulture, pravila i procedure se provode kroz razne forme informacija i obrazovanja. Kroz **(E4) poboljšanja**, organizacija će neprestano poboljšavati kulturu sigurnosti na svim razinama.

Agencija je potpisnik Deklaracije kulture sigurnosti Europskih željeznica (engl. *The European Railway Safety Declaration* – u daljnjem tekstu: Deklaracija), koja je potpisana u sklopu "Railway Safety Summita", događanja koje je u organizaciji ERA-e i naše Agencije kao domaćina, održano u Dubrovniku od 10. do 12. travnja 2018. godine. Deklaraciju kao opća načela sigurnosne kulture Agencija promiče unutar čitavog željezničkog sektora i to je trajni zadatak koji se planira kroz Program rada i razvoja Agencije.

9.2. Inicijativa sigurnosne kulture

U proteklom periodu Agencija je tijekom nadzora sustava upravljanja sigurnošću (audita) kod upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika imala poseban fokus na ocjeni promocije sigurnosne kulture i provedbi odgovarajućeg modela sigurnosne kulture (zajedno s Deklaracijom) s obzirom na regulatorne obveze u kontekstu 4. željezničkog paketa.

9.3. Projekti i komunikacija

Agencija tijekom 2020. godine nije imala posebnih projekata vezanih uz promociju i razvoj sigurnosne kulture već je učinak primjene sigurnosne kulture provjeravala tijekom nadzora sustava upravljanja sigurnošću kod željezničkih prijevoznika/upravitelja infrastrukture/ECM-a i na taj način je komunicirala sa sektorom.

10 Izvješće o COVID-19 pandemiji vezano za organizaciju rada Agencije (suradnja s MMPI)

Agencija je 25. ožujka 2020. dostavila nadležnom Ministarstvu (MMPI) opsežno izvješće (putem e-maila) vezano za realne podatke o trenutnom stanju u Agenciji te mjere koje se poduzimaju radi pronalaska rješenja te scenario daljnjeg poslovanja u uvjetima širenja Korona virusa (COVID-19).

U svome izvješću Agencija je obradila trenutnu situaciju i poduzete mjere, scenario i plan za prevladavanje trenutne krizne situacije te financijske mjere.

Agencija je poduzela sve potrebne mjere sukladno odlukama i mjerama koje su donesene od strane Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo te nadležnog Ministarstva (MMPI), a vezano za daljnje širenje virusa i zaštitu zdravlja uposlenih unutar Agencije. U tom cilju donesena je *Odluka o posebnim mjerama ograničenja ulaska u prostorije Agencije u okolnostima širenja koronavirusa COVID-19, Odluka o posebnim mjerama zaštite zaposlenika i organizacije rada Agencije u okolnostima širenja koronavirusa COVID-19* te *Odluka o mjerama za sprječavanje širenja epidemije bolesti COVID-19 u Agenciji za sigurnost željezničkog prometa*. U sklopu tih odluka zatraženo je od svih stranaka i podnositelja zahtjeva da ne ulaze u prostorije Agencije već da dokumentaciju (zahtjeve) dostavljaju putem pošte i elektroničkom poštom, a pitanja vezana za sigurnost željezničkog sustava upućuju na broj službenog telefona Agencije ili e-poštom (preko web sučelja – info.asz), a sve u cilju izbjegavanja socijalnih kontakata i zaštite zdravlja. Pored toga, zabranjena su sva putovanja u inozemstvo, a putovanja unutar zemlje smanjena su i ograničena na najmanju moguću mjeru osim putovanja inspektora u slučaju urgentnih situacija sukladno procjeni rizika. Organizirana su dežurstva tako da su tijekom dana bili prisutni najviše dva do tri djelatnika radi podizanja pošte, uvođenja pošte i dokumentacije u elektronički sustav za urudžbiranje i upravljanje dokumentacijom (Centrix), pregleda dokumentacije radi obrade predmeta i radi komunikacije s ostalim djelatnicima koji rade od kuće.

Organiziran je rad od kuće putem e-maila i videokonferencija (Skype/MS Teams) te osalih oblika rada na daljinu (*teleworking*). Većina djelatnika je putem VPN veze (s agencijskim serverom) povezana sa sustavom uredskog poslovanja Centrix, tako da je zadržan kontinuitet poslovanja, a svi predmeti dalje su obrađivani na vrijeme bez zastoja.

U sklopu ovog izvješća date su i informacije vezano za potres¹¹ koji se dogodio u Zagrebu i okolici dana 22. ožujka 2020. Vezano uz ovaj događaj u izvješću je naglašeno da nedavni potres u Gradu Zagrebu nije učinio nikakve štete ili štetne posljedice u prostorijama i na opremi Agencije te da su svi uposlenici zdravi i nemaju posljedice od ovog potresa.

¹¹ Podaci s Internet adrese; http://www.pmf.unizg.hr/geof/seizmoloska_sluzba/izvjesca_o_potresima; U jutarnjim satima 22. ožujka 2020. u 6 sati i 24 minute Zagreb i šire zagrebačko područje pogodio je snažan potres magnitude M=5,5 naon kojeg su uslijedili brojni naknadni potresi.

ANNEX: Progress with Interoperability

1. Lines excluded from the scope of IOP/SAF Directive (end of year)

1a	Length of lines excluded from the scope of application of the IOP Directive [km]	0
1b	Length of lines excluded from the scope of application of the SAF Directive [km]	0

2. Length of new lines authorized by NSA (during the reporting year)

2a	Total length of lines [km]	0
----	----------------------------	---

3. PRM adapted stations (end of year)

3a	PRM TSI compliant railway stations	0
3b	PRM TSI compliant railway stations - partial TSI compliance	0
3c	Accessible railway stations	0
3d	Other stations	0

4. Train driver licenses (end of year)

4a	Total number of valid European licenses issued in accordance with the TDD	90
4b	Number of newly issued European licenses (first issuance)	90

5. Number of vehicles authorized under the interoperability Directive (EU) 2008/57 (during the reporting year)

5a	First authorization - total	
5aa	Wagon	0
5ab	Locomotives	0
5ac	Hauled passenger vehicles	0
5ad	Fixed or pre-defined formation	0
5ae	Special vehicles	0
5b	Additional authorization - total	1977
5ba	Wagon	1899
5bb	Locomotives	55
5bc	Hauled passenger vehicles	0
5bd	Fixed or pre-defined formation	1
5be	Special vehicles	22
5c	Type authorization - total	0
5ca	Wagon	0
5cb	Locomotives	0
5cc	Hauled passenger vehicles	0
5cd	Fixed or pre-defined formation	0
5ce	Special vehicles	0

5d	Authorizations granted after upgrade or renewal - total	0
5da	Wagon	0
5db	Locomotives	0
5dc	Hauled passenger vehicles	0
5de	Fixed or pre-defined formation	0
5df	Special vehicles	0

6. ERTMS equipped vehicles (end of year)

6a	Tractive vehicles including trainsets equipped with ERTMS	36
6b	Tractive vehicles including trainsets – no ERTMS	20

7. Number of NSA staff (full time equivalent employees) by the end of year

7a	FTE staff involved in safety certification	1
7b	FTE staff involved in vehicle authorization	4
7c	FTE staff involved in supervision	10
7d	FTE staff involved in other railway-related tasks	3

Agencija za sigurnost željezničkog prometa

Croatian Railway Safety Agency

Radnička cesta 39 | HR-10000 | Zagreb | Croatia |